

Ongin sildaroðsla – Hvussu við havhestaungunum?

Oddagrein

ALT BENDIR Á, at kostnu politikarar landsins, í hvussu so er teir, sum í dag ráða fyri borgum, hava mist smábátæigarar, nógvir eldri menn, í gloymskunar hav. Teir hava ongan týðning longur. Hesir, ið bygdu landið.

TEIR, SUM BÓRU mangan fiskin heim til svangar familjur, Teir, sum lærdu smábørn at koma sær fram. Børn, sum í dag sita og stýra. Sita við róðrið. Ikki róðrið í litla báti-num, men á tinghús- og landsstýr-isskútuni. Arbeiðið hjá teimum gomlu er gloymt - saman við virðingini.

FYRST VARÐ ÚTRÓÐURIN tikin frá teimum. Teir sleppa ikki at rógva út longur. Teir, sum lögdu lunnar undir útróðurin. Teir skulu hava B-loyvi. Ja, ella D-loyvi. Hvat er hetta við øllum hesum loyvu-num?

Í LÍTISVERÐUM umhugsni, kunnu vit rópa tað umhugsni, er nú eisini bannað einstaklingum at seta eitt nú reyðsprøku- og sildagørn inni á føroysku firðunum. Hetta, sum hjá mongum hevur verið gott íkast til mangan ússaligt húsarhald. Men hvør hugsar um tað? Hvør fylgir við? Hvør skrivar undir landsins lógir, og hvør kannar, um kunngerðir, ið verða lýstar, eru búnar at verða kunngjardar?

HVAT VERÐUR TAÐ næsta, bann verður sett fyri? Fer politiski myndugleikin kanska eisini at seta bann fyri at royna eftir havhestaungum? Tað er so lítið gott eftir at seta bann fyri.

TAÐ ER AT VÓNA, at landsstýrið sum skjótast broytir verandi lóg-gávu, so fólk aftur kann merkja eitt sindur av frælsi. Frælsi, sum so nógv verður reypa av í hesum forboðstíðum.

Sosialurin

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Løgmaður fer lætt um sannleikan

- Hann sigur at Føroyar fóru á húsangang. Men hvørt mansbarn í landinum veit, at tað var tað privata, ið fór á húsangang, og sum nærur tók landskassan við sær. Kortini tosa lögmaður og teir borgarligu um at privatisera

Løgmanstjórnin á Ólavssøku í ár er ikki stórt óðrvísi enn hinar báðar Ólavssøkur-urnar hjá Edmund Joensen, lögmanni. Røðan avdúkar eitt nærum ókent ráða- og atgerðarloysi. Hon avdúkar eisini tørvandi politiskt gongulag í samgonguni. Røðan prógvar, at samgongudansurin gongur so illa, at talan ikki er um nakad stev, men heldur um eitt vinglandi gongulag á dansigólvinum. Hon leggur fyrri dagin, at hann, sum skal skipa dansin, hvørki hevur evnr ella aðrar eginleikar, ið skulu til hjá honum ella henni, sum skal skipa fyrri.

Sum einasta land í Europa fóru Føroyar á húsangang sigur lögmaður. Allir hinir flokkarnir, uttan sambandsflokkurin, høvdu skuldina av húsanganginum. Og høvudsábyrgdina av húsanganginum eigur javnaðarflokkurin. At siga tað, at lögmaður lýgur, er sjálvandi ikki rætt, so lat tað verða ósagt. Men lögmaður veit betur ella átti í øllum førum at vita betur. Øll onnur vita, at tað í fyrsta lagi vóru nakrir privatir bankar, ið fóru á húsangang, at tað í øðrum lagi var ein privat fiskasøla, sum fór á húsangang og at tað í triðja lagi var nærur alt tað privata vinnulívið í Føroyum, ið fór á húsangang. Øll vita eisini, at hetta var ikki nakad serfroyskt fyrbrigdi, men at tað sama hendi í fleiri øðrum londum uttan

um okkum.

Hyggja vit so eftir, hvør mannaði bankaleiðslurnar og leiðsluna í Føroya Fiskasølu, so siggja vit, at tað vóru ikki tjóðveldisfólk ella javnaðarfólk, men uttan undantak sambandsfólk og fólkafloksfólk. Eisini hava hesir flokkar altíð breggið sær av, at tað eru teir, sum eiga tað privata vinnulívið í Føroyum. Tað vinnulívið, ið fór á húsangang saman við bankunum og fiskasøluni, og sum sló botnin undan tí almenna kassanum. Í leivdunum av hesum húsangangum finna vit fingramekini hjá nógvum kendum sambandsmonnum og fólkafloksmonnum. Og fingramekini hjá Edmund Joensen, lögmanni, Paula Ellef- sen, fyrrverandi lögmanni, sum júst hevur havt sæti á tingi, eru bæði sjónlig og sera týðilig at siggja í hesum toftum.

Sagt verður, at brent barn ræðist eldin, men hetta orðtakið er ikki galdandi fyri teir borgarligu flokkarnar á tingi. Hóast øll vita, at tað var tað privata í Føroyum, sum fór á húsangang og tók landskassan við sær, so tosa teir aftur nú í ramasta álvara um at privatisera. Bankin skal aftur á privatir hendur. Spurningurin er bara um hesar hendur verða føroyskar ella dansk- ar. Tað seinna er mest sannlíkt og nær tengt at komandi frálondavinnuni. Eisini

hoyra vit at fleiri almennir stovnar skulu privatisera. Millumlandsisligin fór á privatir hendur og endar helst á útlendskum privat- um hondum. Landsjórðin skal privatisera, og summir av hesum borgarligu harrum vilja ganga so langt, at teir tosa um at privatisera sjálvt lívsgrundarlagið, sum er fiskastovnararnar á landsgrunninum, ið higartil hevur verið fólksins ogn.

Við borgarligu kappinum úr sambandsflokkinum og fólkaflokkinum á odda, og við teimum sum slóðbrótarum, gongur føroyska tjóðin nú U-landsvegin og tað merkir, at vit eru við at venda tí fyrmyndarlaga norðurlenska vælferðar- samfelagnum bakið. Tann ríki politikurinn hevur sína fyrmynd í Mið- og Suður- amerikanskum londum, í londum í Mið- og fjareystri, Afrika og aðrastaðir. Vit ganga burtur frá tí fyrri-

myndarlaga norðurlensk- vælfærdarsamfelagnum, sum fólk úr nógvum øðrum londum hava gvunda okk- um, og tað av góðum grund- um. Javnaðarflokkurin vil kortini venda hesi gongdini. Flokkurin vil snara ella broyta kósini hjá U-lands- vegnum hjá sambands- flokkinum og fólkaflokkin- um, aftur móti vælferðar- samfelagnum.

Í Ólavssøkuðu síni, breggiar lögmaður sær av, at tað er avlop á gjalds- javn- anum, avlop á handils- javn- anum og avlop í landskass- anum triða árið á tað. Lög- maður letur, sum um hetta er honum hansara landsstýri og hansara samgongu fyrri at takka, og nevnir sjálvandi ikki við einum orðið, at hetta er eitt úrslit av tí strenga fjággjar- og búskap- arpolitikkinum, sum tær undanfarnu samgongurnar undir leiðslu javnaðarfloks- ins, settu sær fyrri at reka og róku.

Men tekin eru nú til, at grundarlagið undir fram- gongdini, sum byrjaði longu í 1994, og sum aðrir enn lögmaður og hendan samgongan lögdu, er í vanda. Mangt bendir á, at tann politikkur, ið nú verður ríkin, fer at søpla burtur møguleikan fyri framhald- andi framgongd og búskap- arligum vøkstri.

Klaksvík 8. august 1997
Vilhelm Johannesen

Viðmerking

Lesarabræv hjá Símun A. Klein í Sosialinum 5.8.97

Góði Símun,

Takk fyri bræv títt. At kalla aldrin fáa greinir mín- ar um føroysk víðurskipti, tær verið sær á føroyskum ella donskum, nakran at gera vart við hugsan, mein- ingar um víðurskipti og at- burð sum eg havi roynt at vísa á og mínar metingar av hesum.

Eisini takk fyri at tú setir egið navn undir, sum er óvanligt har heima, ja tað er so galtið, at sjálvst nevro- logar eru við dulnevni.

Sum tú veist, er ringt at

leggja ást við hann sum ikki leggur ímóti. Neyvan kenn- ir tú meg og mínar mein- ingar um føroysk víðurskipti so, sum eg havi roynt at bera tær fram manna mill- um í tali og á skrift heilt frá ungum av.

Tá tú í veruleikanum ikki víðger nakad sum helst av tí, sum veruliga er í grein- inni, havi eg ringt við at skilja, at tú sjálvur hevur lis- ið hana og heiti tí á teg í toli at gera tað og síðan siga tína hugsan um tær víður- skifti, eg veruliga havi

skrivað um og mínar mein- ingar um tær:

Órindasveinar danska rikisfelagsskapsins, stættar- vald í Føroyum, embætis- mannalønir t.d. yvirleikna, um meir enn 6 milliardir føroyskar krónur í útlond- um, um sjálvaldar ghettoir hjá føroyskum lesandi, um skattafrikt út móti 60.000 kr. og so fram.

Tak petti fyri petti og spyr teg sjálvan og onnur, um alt hetta er rætt? gloymt ikki tær umgongu um allan heim í Suð- urkorea, Kina, Bulgariu,

Serbiu, Fraklandi, Bret- landi, Suðurfrika, Israel og Palestina.

Hvørjar fyrmyndir hava tær? tær sum berast fyrri tí, tær halda vera rætt, móti tí tær halda vera skeivt?

Søren Kirkegaard sigur, at tað kemur til einhvønn her í lívinum at velja.

Velur tú ikki sjálvur, velur lívið, umstøðurnar, tær sum eru uttanum teg, fyrri teg.

Hvørja ferð tú velur sjálv- ur, størri verður tú, hvørja

Framhald á síðu 9